

ИЛИ

ИЛИ

РЕДЪ КНИЖКИ ЗА ДѢЦАТА

КНИЖКА III.

Божіе всезнаніе.

Богъ знае всичко. Съвсѣмъ що прѣстоль-тъ на Него-
вото величество е прѣвышній, но всякога неговото око
види всинца ни по този нискийтъ свѣтъ, и пригледва всич-
китѣ пѣтища на чловѣческитѣ сынове. Когато излѣзвамы
той назира стѣнкитѣ ни, когато влѣзвамы ни едни врата
немогѣтъ да ни укрѣятъ отъ Него. Когато ся намѣрва-
мы на самъ, знае всичкитѣ ни намѣренія. Когато прика-
звамы съ пріятель или непріятель, той чува всичкитѣ ни
думы и види доброто или злото, което правимъ на оиѣзи
или на себе си.

Когато ся молимы, той знае имамы ли топлѣ ревность
или не. Всякой день пригледва той какъ хабимъ врѣмето
си, и никоя нощна тъмнина не може да укрѣе работитѣ
ни отъ Неговото око. Ако гледамы да излѣстимъ другитѣ,
той измѣрва нашето лъстеніе и чува всякъ думъ на лу-
кавитѣ языкъ. Той види коравы ли сѣ сърдцата ни къмъ
спромаситѣ, и да ли ги утѣшавамы съ милостивитѣ си.

Той знае държимъ ли въ сърдцата си завистъ къмъ богатѣтъ, и да ли сме благодарни на състояніето което сме придобили. Той знае всичко каквото правимъ, и гдѣто да се намѣрваме, Той е все при насъ и съ насъ.

Н е б е т о .

Много пжтя сме чували малкы дѣца да пытатъ родителитѣ: си на какво прилича небето или рай.

Увѣренъ съмъ че мнозина отъ малкытъ ни читатели бы ся благодарили да чуѣтъ на какво прилича рай; какво мѣсто е и що съдържава.

Които отъ тѣхъ сж прочели Евангеліето, а най вече послѣднитѣ главы на откровеніето отъ Іоанна, знаѣтъ що казва за рай Господъ, единыйтъ който го знае, защото го е Той създалъ.

Рай е мѣсто или състояніе на сжществованіе дѣто слънцето и мѣсецътъ сж излишни, защото нощъ или мракъ нѣма въ него.

Неговытъ жители не ще да иматъ нуждѣ отъ хранѣ, ни отъ питіе, ни отъ сънъ, ни отъ облѣкло, защото тамо ще да бждѣтъ като ангелытъ.

Скърбъ, сълзы и болѣзни нѣма вече да иматъ вліаніе врѣзъ тѣхъ, а вмѣсто това радость и веселіе ще царува въ сърдцата имъ и на лицата имъ.

Грѣхътъ и смъртъ-та нѣматъ дѣлъ тамо; — тѣ сж исклучены отъ него вѣчно.

А прѣди всичко непрѣстанното присжтствіе на Исуса Христа, Сына Божія прави Рай да е мѣсто на неисказано благополучіе и наслажденіе. Той изпълнява всички-тѣ имъ желанія и задоволява всички-тѣ имъ пощѣвки, и той е за тѣхъ *всичко*.

Колко е хубавъ и красенъ рай на христіанина! всичко чистота, всичко освященіе, всичко радость и веселіе!

Вѣчностъ.

ВѢЧНОСТЬ е дълбочина, която Геометріята не може да измѣри — Аритметиката не може да ѝ изброи — въображеніето не може да си ѝ въобрази и риториката не може да ѝ опише. За това нека всякой отъ насъ живѣе тука на тозъ свѣтъ по Христа, щото да сме благополучны въ вѣчността.

Домашно благодареніе

Малкытъ наши читатели и читателкы слѣдъ малко, ако бѣдѣтъ живы, ще станѣтъ бащи и майки на челяди — домакыни и домакынкы, на главѣ на домашнытъ си работы и на лицата които ще съставятъ семейството имъ.

Спретность, редовность и вкусъ на изящность сѣ началата отъ които повечето зависи домашното благодареніе на семейственнытъ членове; тѣ сѣ нѣща които не ся купувать съ пары, нито ся придобывать чрѣзъ провъзведе-ніето ни на высокы политическы санове, — защото всякой день виждамы кѣща великолѣпны, съ най-раскошнѣ покрѣщениѣ и свѣтлы постелкы, лишены отъ тѣзи начала, които правятъ кѣщитѣ наистинѣ възблагодарителнѣ.

Има привычки, които ся образувать чрѣзъ упражненіе въ тѣхъ еще отъ дѣтскый и отроческый възраст, и изливать сладкото и благодарителното си вліяніе на всички които сѣ въ домѣтъ.

И тѣй, твърдѣ е важно, а най вече за момичетата, да започенватъ отъ младѣ възраст да ся приучватъ на редовность — *“Всяко нѣщо на мѣстото си, и всяко мѣсто ва едно нѣщо,”* казваше прочутый Франклинъ, — на спретность, а не на раскошность; не на посочливость, както по злощастіе става днесъ у насъ, но на онова което е благолѣпно, ако бы ще да е и по-скудно и по-евтено, — въ осѣщаніе на доброто, на истинното, на дѣйствителното, а не на това което е по мечтаніе или на онова което е по модѣтъ.

Жена която има тѣзи прѣимущества, която е образувала въ себе си тѣзи привычки, тя е источникъ за неисказанѣ радость на съпруга си, на дѣцата си и на всички които посѣщавать благополучныйтъ ѝ домъ.

Таквызъ майкы срѣща нѣкой много въ образованытъ държавы на свѣтътъ, а най вече въ Америкѣ, въ Нѣмско и въ Англіѣ, дѣто възпитаніето на дѣцата е Евангелско, което ги и прави, когато станѣтъ съпругы и майкы, да сѣ неисчерпванъ источникъ на благодареніе за всички които сѣ около тѣхъ.

До кога ный Българитѣ ще слѣдувамы модѣтъ на развратното Френско и грѣцко възпитаніе ?

Ластовичкытѣ.

Я погледай на горѣ, чедо мое, казалъ еднѣжь на малечкый Пенча баша му; видишь ли тамъ горѣ, онѣзи птичи гнѣздца, надѣ прозорцытѣ подѣ стрѣхжтѣ? Видишь ли какъ едны едва що захванжты, само що прилѣпено о стѣнжтѣ нѣколко калець; другы до половинѣ искараны; а нѣкои съвсѣмъ готовы и ѣкы и чисты, съ единѣ малѣкъ отворѣ, прѣзъ който птичкытѣ ще ся вмѣкватъ вѣтрѣ и прѣзъ който ще исвврѣкватъ на вѣнъ?

Това сѣ гнѣздата на ластовичкытѣ, и ето ты видишь ступанытѣ имѣ. Гледай ты какъ ввѣркатъ тѣ неуморно на самѣ на татакѣ, приносятъ въ уста глинѣ и земѣ и даватъ формѣ на работжтѣ си, като слагатъ и исправятъ всичко както искатъ съ малкытѣ си клюновце (джончицы) и крачица! Тѣзи гнѣзда сѣ твѣрдѣ ѣкы и здравы, като стѣна отъ глинѣ (калѣ), а изъ вѣтрѣ сѣ посланы съ пухъ и перѣя, за да бѣде мѣтко на малешковцытѣ птенчугы и да лежатъ на топличко.

Ластовичкытѣ ся хранятъ съ разны мушицы, и съ другы бубулечкы и всякога си правятъ гнѣздата въ градищата и въ селата около кѣщията. Хората ты не бутатъ: освѣнѣ нѣкои немирны и неразбраны хлапета, които замѣрятъ и развалятъ гнѣздата имѣ; но азъ вѣрвамъ че ты никога нѣма да направишь таквозъ бесчиніе. Тѣзи птички, сыне, сѣ повече полезны нежели вѣрѣдителны, и всякой разуменъ чловѣкъ, и всяко мирно дѣте обыча да ты гледа какъ живѣжтъ тѣ, и да ты слуша какъ пѣжтъ.

Тѣ ся разбуджатъ сутринѣ на ранинѣ, щомъ земе да си съзорява, та запѣватъ; цѣртятъ тѣ и човеркатъ прѣдъ прозорцытѣ, когато ты лежишь еще на постелжтѣ си, а като съмне, тѣ цѣль день не складатъ крылѣ, все ввѣркатъ та дирятъ хранѣ за себе си и за дѣцата си.

Я погледай, какъ бѣрзо лѣтятъ тѣ и ся носятъ по въздухѣтъ, та гонятъ и прѣслѣждатъ хыщжтѣ си, т. е. хранжтѣ си—мушицы-тѣ. Като наловятъ нѣколко мухы, тѣ тозъ часъ, бѣрзомъ назадъ че въ гнѣздцата си, вмѣкватъ ся прѣзъ онуй отвореното мѣстце и хранятъ малenkытѣ си пиленца, като турятъ хранжтѣ въ устата имѣ.

Слушай да ти кажѣ, колко голѣмѣ грѣшѣ имать тѣ за дѣцата си.

Съпругъ ластовичкы си направили веднѣжъ едно гнѣздо въ еднѣ диванханѣ (широкѣ отворенѣ стаѣ), когато имѣ ся излупили малечкы ластовиченца, случва ся че едно отъ тѣхъ, прѣди да ся оперошени еще, примѣжнѣло ся до отворѣтъ на гнѣздото, като нѣмало ни майка му ни баща му и паднѣло отъ гнѣздото долу и ся утрепало злѣ и умрѣло. Старытѣ птички, като видѣли тѣзи злочестинѣ, завчасъ вврѣкватъ и паносватъ късы сламчицы отъ коравы трѣвы и плѣвѣ и ги заячаватъ съ глинѣ като често-колѣ (сантрачѣ) около отворѣтъ на гнѣздото, за да прѣдпазятъ другы-тѣ си маленьковцы отъ жаднѣ-тѣ участь на клетый-тѣ имѣ братѣ.

Ето еще единѣ примѣръ отъ тѣхнѣтѣ далновидность и готовниѣ за да си помагатъ едни други.

Едно врабче. (Азѣ ще ти кажѣ, другъ пѣтъ какъ бывать по нѣкога много безсрамличави туй врабчетата). Таквъзъ едно пакостниче врабче ся вмѣжнѣло въ едно ластовичѣе гнѣздо, като нѣмало ластовицытѣ, когато ся завраща една отъ тѣхъ и поискала да си влѣзе въ жилището си, то, врабчето завардено из-отзадъ, издава си главѣтѣ изъ отворѣ-тѣ и посочило срѣщу нейѣ острыйтѣ си клювѣ. Горката ластовичка много ѣ домѣжнѣло и дотѣжѣло отъ таквъзъ неправдинѣ и обидѣ, но нѣмала що да стори, неможала само съ свойѣтѣ си силѣ да си отмѣсти. И тѣй врьква на задъ и слѣдъ малко завраща ся съ много другаркы; всякѣ отъ тѣхъ носяла въ клювѣтъ си по малко калецѣ и сламицѣ; врабчето уплашено ся теглило на задъ, а тѣ замазали отворѣтъ на гнѣздото и затворили пакостното врабче на вѣченѣ затворѣ, дѣто и на скоро то умрѣло безъ хранѣ и безъ въздухѣ.

Има и други примѣри за далновидностьѣ на тѣзи птицы. Есено врѣме, кога земе да става студено, ластовичкытѣ ся събиратъ на голѣмо множество по стрѣхытѣ на высокы зданія и ся приготвятъ да лѣтятъ въ странѣ дѣто е по-топло. Отъ най напрѣдъ за да испытатъ силытѣ си, тѣ по обыколяватъ на самѣ на татакѣ по въздухѣ и

слѣдъ това, като избѣрѣтъ тихъ и хубавъ день, подвѣрѣ-
кватъ всичкитѣ наедно и отиватъ на югъ.

Нѣкои мислятъ че ластовичкитѣ отиватъ на зимовище
къдѣ срьдѣтъ на Африка, а пролѣтъ ся завращатъ по
нашитѣ страны.

На врѣмѣтъ, кога ся рано управи по насъ врѣмето, нѣ-
кои отъ тѣхъ прилитатъ твърдѣ рано; ако бы испослѣ
пакъ да ся развали врѣмето и да стане студено горкитѣ
умиратъ отъ студъ, или защото не намѣрватъ хранѣ. Отъ
това произлѣзва и пословицата, че «съ еднѣ ластовицѣ про-
лѣтъ не станва». Но когато долѣтятъ много изведнѣжъ, мо-
жемъ да бѣдемъ увѣрени, че ся е минѣла зимата; и отъ
това ный всякога ся радваме на завращаніето на ласто-
вицитѣ.

Ластовичкитѣ, и прѣзъ голѣмото пространство на моря
и на сушы, пакъ намѣрватъ пѣтитъ къмъ тѣзи сѣщитѣ
села и къщи, дѣто сѣ пораснѣли. За да ся увѣрятъ въ
това, чловѣцитѣ сѣ ловили нѣкои отъ тѣхъ и сѣ ги
забѣлѣжвали съ каквы-годѣ бѣлѣзы и сѣ ги виждали да си
идѣтъ. Тѣ кога си дойдѣтъ поправятъ старитѣ си гнѣз-
да или прѣватъ новы.

[П р о л ѣ т ѣ]

Вече пролѣтъ ся показа,
Зеленчукъ ся подмлади,
И земята съ цвѣтъ замаза
На небето съсь звѣзды.
Вечъ усойна ся обкыча
Съ цвѣто-магарно кокыче;
Въ поле свѣтка мензохаръ,
Както жара слѣдъ пожаръ.
Идѣтъ гости сладкогласни
Отъ къмъ югъ съсь топлинѣ;
Както първентъ въ мразъ негасне
Слънчовата свѣтлина.

Отъ пріятности чудесны
Сърдцемъ, духомъ опоевъ,
Азъ предъ тебе, Царь небесный,
Съмъ колѣнопрѣклоненъ,

Аврамъ Линколнъ

Великийтъ този въ наше време чловѣкъ, освободитель на толкозь милиона черны робы въ Америкѣ, родилъ ся на 1809 г. отъ родители сиромасы и просты земледѣлцы. До седмѣ-тѣ си години той живѣлъ въ Щатътъ Кентуккы, дѣто баща му былъ простъ работникъ и дѣто съ тешкы трудове едва поддържалъ сѣществованіе на сѣмейството си. Отъ това дѣто че въ този еще полудивъ край нѣмало народны училища, Линколнъ ся училъ да чете у одного си съседа, който обичалъ да учи дѣцата безъ заплатѣ. Момчето за въ малко време ся научило да чете, но по различни причины, не могло да продължава ученіе си, баща му былъ принуденъ да остави Кентуккы и отишелъ да търси работѣ на сѣверо-западъ.

Въ 1861 години Линколновото семейство ся прѣселило въ Щатътъ Индіанѣ. За новото поселеніе трѣбало да ся очисти мѣсто, да ся изгради къща и да ся поспе това косто е поирѣбно за всякой живъ чловѣкъ, и Линколнъ помагалъ на бащѣ си съ топорътъ въ рѣкѣ, и дѣйствиельнѣ горы трѣбало да ся покоратъ на волютъ и трудолюбіе. Тука Линколнъ не можалъ да продължава умственнытъ си занятія; но той ся развилъ физически и научилъ ся да работи безъ почивкѣ. Слѣдъ двѣ години умрѣла майка му, и поради това произшествіе Линколнъ испыталъ голѣмѣ скърбъ. Но твърдѣ скоро ся прѣдставилъ случай за Линколна да продолжи умственно-то си развитіе. Една изъ първы-тѣ книги коя-то му падна въ рѣцѣ-тѣ и който той прочелъ съ най-голѣмо удоволствіе, была книжката съ Есоповытъ басни. Слѣдъ това той ся училъ на писмо и аритметикѣ въ който ся показалъ до толкозь способенъ, щото скоро надминълъ и учителя си, койго съ пълнѣ добросовѣстность ся признавалъ въ това. Но въ тѣзи дивы мѣста нѣмало хартіи и мастило и Линколнъ употребявалъ за писаніе тибиширъ или вѣглени. Скоро той захва-нялъ да пише писма не само на бащѣ си, но и на съседы-тѣ си, които твърдѣ често прибѣгвали до него за помощь и съвѣты.

Любознательностьта на Линколна ся развивала твърдѣ скоро и той прочиталъ всякѣ книгѣ, която му падала на рѣкѣ. Изъ слѣдующійтъ примѣръ читателитѣ ще видятъ до каквѣ степенъ е была развитъ въ Линколна любовь къмъ знаніе и каквѣ честность. Линколнъ поискалъ отъ единъ свой съседъ, «Животописаніе на Вашингтона» за да го прочете, и съседъ-тъ — пасторъ Круфордъ, му ѣ далъ съ таквозъ условіе, за да му върне пакъ книгѣтъ цѣлѣ и непокѣтнѣ-тѣ. Аврамъ прочиталъ тѣзи книгѣ съ голѣмо присърдце и вниманіе и ѣ носялъ всякога съсъ себе си. Когато работялъ, той ѣ скривалъ въ единъ корубѣ, защото ся боялъ да ѣ не измокри дѣждѣтъ, додѣто ся намира у него. Но случило ся единъ голѣмъ дѣждъ и «Животописаніе на Вашингтона» ся измокрило съвсѣмъ. Линколнъ отишелъ при пастора и го молилъ да му работи толкозь дена, колкото струвала книгата, а пасторътъ му далъ дозволеніе да пожне

на нивѣтъ му, съ другытъ работници наедно, за *Вашингтона*.

Друга характерическа черта, която отличавала Линколна отъ другытъ дѣца, была тази, че той не само никога ся не биялъ и не каралъ съ другари-тъ си, но всякога ги мирилъ и не имъ давалъ да правятъ пакостъ на по-слабытъ — за това негово качество другари-тъ му го нарекли еще въ дѣтнството му «мировотворецъ». Когато Линколну минала двадесетата година, то единъ неговъ съседъ, Питтъ пѣкой си, го поканилъ да ся главы у него за работникъ (на единъ неговъ ладіѣ, която той испращаль по Миссисипи въ Новый-Орлеанъ съ дърва и хранѣ. Въ това пѣтуваніе Аврамъ испыталь твърдѣ тежки трудове, но въ сѣщѣтото врѣме и живѣлъ весело и свободно. Въ врѣмето на това плаваніе нападнахъ на Линколна и на другари-тъ му една чета, съставена отъ черны бѣжанцы, конто бѣгали отъ господари-тъ си, поради варварскыѣ имъ съ тѣхъ обхожданія; но Линколнъ кое съ силѣ, кое съ кротость сполучилъ да избѣгне отъ тѣзи опасность.

Когато Линколнъ ся завършилъ назадъ изъ това пѣтуваніе, всички-тъ негови съсѣди вече ся увѣрили че той е честенъ и дѣтеленъ человекъ. Но баща му былъ принуденъ да остави и това мѣсто и да иде еще къмъ западъ въ Щатътъ Иллиноисъ. Аврамъ, былъ по онова врѣме едва ли на 21 години, но помагалъ добръ на бащѣ си, и подострилъ нѣколко хыляды коліе, за да заградятъ дворътъ си; тѣзи коліе испослѣ възимали твърдѣ важно значеніе при избираніето на Линколна за кандидатъ на прѣдседателството. Слѣдъ единъ години Линколнъ отишелъ въ градътъ Новый-Орлеанъ и ся занимавалъ съ всякаквы работы. Наскоро слѣдъ това Линколнъ ходилъ и второй пѣтъ въ Новый-Орлеанъ и по пѣтътъ видѣлъ много възмѣтителны сцени, кои-то извършвали робовладѣльци-тъ надъ свои-тъ черны робове. Еще отъ онова врѣме Аврамъ започналъ да мысли за тѣзи злочестны хорица и тази мысль никога вече го не оставяла.

Слѣдъ второ-то му въ Новый Орлеанъ пѣтуваніе единъ търговецъ му далъ мѣсто въ Невъ-Салемъ; но търговскы-тъ занятія не аресали Авраму, който търсиль по-широкъ кръгъ на своѣтъ дѣятельность. Въ това врѣме нѣкои Индійскы племена нападали Иллиноисъ; въ Невъ-Салемъ ся съставила чета, за да ся бори съ тѣзи неприятели, и Линколнъ постѣпилъ въ тѣзи четѣ въ който го избрали за капитанинъ. Тѣзи си службѣ този еще младъ человекъ испѣлнялъ колкото юнашкы толкозъ и умно и заслужилъ общѣ любовь въ много Щаты.

Слѣдъ този воененъ походъ Линколнъ станалъ самостоятеленъ търговецъ, но работытъ му не отишли напредъ, защото нѣмалъ капиталъ. Тогазъ той намыслилъ да изучи *правосѣденіе* и да стане адвокатинъ. Но за да достигне цѣльтъ си трѣбали му срѣдства, ко-то той нѣмалъ, и Линколнъ ся главилъ при единъ землемѣрецъ та му помагалъ въ неговытъ занятія; а това занятіе давало добры до-ходы. Разбира ся че Линколнъ не былъ вѣщъ въ математическы-тъ

науки, които сѣ необходимы на землемѣрцѣтъ, но съ помощьтъ на желѣзницѣтъ си воля и съ юнашкото си трудолюбіе, той твърдѣ за скоро можалъ вече да работи безъ затрудненіе. Младыйтъ юнакъ оставилъ тогазъ само когато видѣлъ, че е вече въ сѣстояніе да издѣржи испытаніе въ правовѣденіето и да добые званіе адвокатъ. Това было въ 1836 години.

Съ адвокатството Линколнъ сѣ занимавалъ до тогазъ докѣ станѣлъ господарственный чловѣкъ. И така до двадесетъ-и-седмо-годишній си възраст Линколнъ былъ дѣрвосоѣчець, ладіеринъ, търговскій слуга, търговецъ, главатаръ на четѣ, землемѣрець, въ кратко врѣме пошанскій чиновникъ, и най-послѣ станѣлъ и адвокатинъ. За да достигне до послѣднето знаніе, Линколнъ употребилъ голѣмы мѣкы и усилія и занимавалъ сѣ само пошѣ, защото трѣбало и да сѣ храни. И така, твърдата воля и силната рѣшимость помогѣли Линколну, щото той твърдѣ скоро достигналъ своитѣ цѣли. † (Слѣди)

Мысли на умното дѣте

Благочиніе

Не трѣба да правѣмъ каквото ми дойде на умъ, или каквото ми сѣ ище; но каквото ми порѣчва длѣжностьтъ ми, и това сѣ казва *благочиніе*.

Когато започнѣмъ нѣкоѣкъ полезнѣ работѣ, ще залѣгамъ на неѣкъ до дѣто ѣкъ завършѣ; защото кога сѣ свърши нѣкой работѣтъ, тогази е пріятна почивката.

Ще правѣмъ всичко въ сгодно време, и ще полагамъ всяко нѣщо на сгодно мѣсто; понеже така ще да имамъ всякога сгодно врѣме и сгодно мѣсто.

Ще навикнувамъ да мислѣмъ всякога какво трѣба да правѣмъ: защото небрѣжливитѣ чловѣци, които всичко забравятъ, не сѣ добры да ги употреби нѣкой на нищо.

За нищо да тя не мързіи;

За всичко врѣме-ѣ редѣ пази:

Не безъ врѣме послѣ да сѣ трудишь

Сбѣржанното въ редѣ да гудишь.

Умѣренность.

Никога не щѣ да сѣ възмечтаѣмъ че сѣмъ по-добрь отъ другитѣ чловѣци: Съсѣдѣтъ ми има [погрѣшки и азъ не сѣмъ чистъ отъ погрѣшки; но кой отъ двама ныма по-много, това не можѣ да знаѣмъ.

Който ми показва погрѣшкытъ ми, нему ще бѣдѣ благодаренъ ; защото той наистинѣ ми струва добро.

Искамъ да не бѣдѣ свѣнливъ и страхливъ нито пакъ смѣлъ и продерзливъ; първото е дѣтство, а второто безсрамство.

Който иска да има всякога все той право, и думата му да надвива, той никога въ животътъ си не ще ся отърве отъ свады и отъ крамолы, На крамолника най-добръ е да му ся не отговаря пѣкой.

Ако себе си познавашъ,
Всичкы други уважавашъ
Знай ще бѣдешъ добродѣтель :
Честь во чтѣшимъ есть .

Изнамѣрваніе на компаса.

Въ срѣднитъ вѣкове станжли много полезны изобрѣтенія, отъ които най-знамениты: сѣ Kompasъ, огнестрѣлнытъ орудія, палопрахъ и книгопечатаніе.

Компасъ или морска пусула ся нарича една околчаста дървена ящичка (кутійка), съ стѣкленъ захлупкъ, на който по срѣдѣтъ ся върти постоянно една стрѣлка, намазана съ магнитъ на остроконачный бодъ.

На компаса най-много замѣчателното е че какъ и да ся обраца единътъ край на магнитнѣтъ стрѣлкѣ всякога ся повръща все на сѣверъ. И така по компасътъ може да ся познае на кѣдъ е сѣверъ, югъ, истокъ и западъ, което е твърдѣ важно, а най-много за онѣзи, които ся плувать съ корабли въ открито море, отъ дѣто ся невиджатъ никаквы брѣгове. Компасътъ го изнамѣрилъ нѣкой си Италянецъ *Флавіо Жіоса*, който живѣлъ при крайтъ на XIII-то и при началото на XIV-то столѣтіе. Доклѣ не былъ изнамѣренъ компасътъ мореплавателитъ не ся пушали далеко въ отворено море, но обыкновенно плували по край брѣговетъ; защото мѣчно можали да намѣрятъ пѣтъ въ морето. А като ся изнамѣрилъ компасътъ, мореплавателитъ, ръководени отъ него, дерзостно начали да плувать по океанитъ на възъ различни страны, защото знали вече на дѣ отивать. А въ тѣзи мореплаванія тѣ открили много кѣ страны и народы.

Първата обязанность.

Най-първа, най-свята обязанность за васъ, любезны дѣ-чица, нека бѣде, искренната любовь къмъ Бога, ревность къмъ молитвѣ и присърце къмъ Божиѣтъ черквѣ.

Когато живѣлъ Господь нашъ Исусъ Христосъ на зе-мѣтъ. Той много обичалъ дѣцата за простотѣтъ и не-злобіето имъ, тѣй щото гы поставялъ и за примѣръ на порасналытъ. Обычайте Го прочее и вы съ всичкѣтъ силѣ на вашытъ нѣжны и добры сърдчица; споменувайте за Не-го често, като за най-добрыи си благодѣтель, и молѣте му ся съ присърдце всякой день. Той, който е изъ уста-та на младенцытъ извършилъ себѣ си хвалѣ, безъ сумнѣ-ніе, ще да приѣмне милостиво вашытъ молитвы и ще ис-пълни вашытъ прошенія.

Когато вы привыкатъ за въ черквѣ, отхождайте всякога съ присърдце, като че отхождате да ся видите съ най-ближнытъ си роднины; за това защото Богъ е Отецъ на всичкытъ человѣци, а черквата е Негово жилище. Стойте въ черквѣ благоговѣйно и скромно, и никакъ не давайте воли на умѣтъ си да ся различа въ пусты мысли, а еще повече пазѣте — да ся не разговаряте или да ся не озър-тате на самъ на татакъ. Помнѣте че когато сте на моли-твѣ вы ся намѣрвате прѣдъ лицето на самого Бога, кой-то види не само вѣншытъ безредицы, но и това, което вы въ глѣбинытъ на сърдцето си криете.

Прави длѣжностьтъ си.

Прави длѣжностьтъ си всякой день и на всякой часъ — прави ѣкъ съ тѣрпѣніе — исполнявай ѣкъ добръ и както трѣба. Прави ѣкъ както и въ минутѣтъ когѣто ти ся най-напрѣдъ прѣдстави, самото исполненіе на длѣжностьтъ ти нека ти бѣде наградата. Никого не мысли и не ся грижи да ли познава свѣтътъ що вършишь ты или не — и захва-ля ли ти за туй или не — а гледай само какъ да исполня-вашь длѣжностьтъ си. Не бой ся отъ нищо друго освѣнь отъ грѣхъ — и да тя не е свѣнь и срамъ освѣнь за ни-чтожны работы да правишь.

Градътъ Лондонъ.

Колко е чуденъ градътъ Лондонъ. Неговата статистика е изрядна и подъ краткъ образъ прѣдставя чудовищнѣ хранѣ и на разумътъ и на въображеніето. Той е четири пѣти по-населенъ отъ Нью-Йоркъ и Петербургъ, а дваждъ повече отъ Цариградъ; има двѣ трети повече жители отъ колкото Парижъ и единъ четвъртъ повече отъ колкото Пекынь; има народонаселеніе толкожъ колкото цѣла Шотландія, два пѣти повече отъ колко-то Данія и три пѣти повече отъ жителитъ на гръцкото царство. На всякъ осмъ минутъ, денонощю, умира по единъ чловѣкъ, а на всякъ петъ ражда се по единъ. Отъ 1851 жителитъ му сѣ прорасили еще 800,000. Отъ всичкото множество, милионъ и половина ходять въ черквѣ и присѣтствувать на богослуженіето, и ако бы само единъ милионъ, отъ онѣзи кои-то не присѣтствувать, рѣшили да сѣ черкувать, щѣше да стане нужда да сѣ направять 800 новы черквы за тѣхъ.

Има 100,000 чловѣцы които работять недѣленъ день, 140,000 души които пѣють *джинг*, до 190,000 піеницы на годинѣтъ, които гы събира полиціѣтъ отъ пѣтищата дѣто сѣ търкалятъ. Има пакъ 100,600 блудницы, 10 хылады играчи по званіе, 20,000 дѣца отхранены въ прѣстѣплеіе, до 30,000 крадци и крадцопріемници (ятаци). Кръчмы посѣщаваны редовно отъ 500,000 чловѣцы, набиратъ сѣ до 10,000. На 8090 чловѣцы има по единъ лудъ. По единъ хлѣбаръ за 1207 чловѣцы, по единъ месаръ за 1553, по единъ бакалинъ за 1800 и по единъ полицейскій призовникъ за 608 жители. Отъ другѣ странѣ има връзь 60,000 дѣца които търсятъ каквото и да е срѣдство за сжществуваніе, 30,000 ходять одрипаны въ училищата, начитатъ сѣ до 400 жены които продаватъ Св. Писаніе по улицытъ, а 300 мисіонеры на вароштытъ и 20,000 чловѣцы които ходять редовно всякъ недѣлѣ въ черквѣ и въ театрата.....

Съ единъ рѣчь Лондонъ е единъ цѣлъ народъ, повече отъ единъ народъ, той е — цѣлъ свѣтъ.

Червень (кървавъ) дъждъ.

Нашитѣ читатели, на да ли сѣ чули да имъ ся е говорило за таквызъ извънредны дъждове кървавы, каменны, и дори дъждове отъ животны. Може бы нѣкои отъ малкытѣ ни читатели да кажѣтъ извѣднѣждъ, че това е невъзможно, а други отъ тѣхъ да го пріемѣтъ за истинно извѣднѣждъ; всякога трѣба да вѣрвамы възможнытѣ нѣща, и да не выкамы, че това или онова явленіе, за което ни ся говори, е не възможно.

Колкото за червеньтѣ като кръвъ дъждове или за вѣхрушкытѣ отъ пепелъ, нѣма що да ся сумнѣвамы слѣдъ расказваніето на слѣдующытѣ двѣ събитія.

На 1813-тъмъ годинѣ на 14 Марта, казва Г-нъ Сементинъ, слѣдъ като вѣялъ два дни постоянно силенъ источень вѣтъръ, жителитѣ отъ Жерасъ въ Неаполь съгледали единъ гѣстъ облакъ, който ся задалъ отъ кѣмъ морето и идялъ кѣмъ сушицѣ. Два часа слѣдъ обѣдъ, вѣтърътъ прѣстанялъ, но чернытъ облакъ покрывалъ вече околнытѣ планины и зель да смалява свѣтлинѣтъ на слънцето. Шарътъ му испърво малко червень, испослѣ стапѣлъ до сущъ червень като огнь. Тогазъ надъ градътъ было ся до толкозъ стѣмнло щото жителитѣ ся принудили да запалѣтъ свѣщи частъ по 9¹/₂ прѣзъ денѣтъ. Народътъ, уплашенъ колкото отъ помрачаваніето толкозъ и отъ цвѣтътъ на зловѣщійтъ черъ облакъ, тичалъ на тѣпы на тѣпы въ черквѣтъ на общъ молѣбъ. Тъматѣ ся увеличавала, небо то ся показвало червено свѣсъмъ, и зело да гърми. А при това още и морето, ако и да е далечъ до два миль, но заплашвало народътъ съ шумното си бученіе. Тогазъ зели да падатъ голѣмы капкы дъждъ червеникавы; едны отъ тѣхъ ся виждали червены като капкы кръвъ, а други черны като вжлени. Послѣ небо то зело да ся изесня, трескавыцѣтъ и грѣмотевницѣта прѣстанали, и народътъ намѣрилъ пакъ първото си спокойствіе.

Подобно едно извънредно явленіе стапѣло пакъ въ *Неаполитанско* сир. дъждъ отъ червень прахъ. Прахътъ, който повлачалъ дъждѣтъ ималъ шаръ на чуканѣ канелѣ (дарчинѣ), а въкусъ ималъ на пьреть, той былъ сладчивъ и виждалъ ся мазенъ, като ся попыпаше съ рѣцѣ; този дъждъ отъ прахъ е валѣлъ на много мѣста и дѣйствието му ся позна много добрѣ. — Такъвъ единъ сибѣгъ помнимъ ный да валѣ по насъ прѣди десетина години.

Всякъ сутринѣ щомъ станешъ отъ сънь ты намѣрвашъ *Врѣмето* да тя чака и пыта: «Какво мыслишь да правишь съ мене *днесъ*»? Какво му отговарятъ малкытѣ ни читатели?

* * *

— Не мож да го направѣмъ, никога не е извършвало нищо; *ще ся опытамъ*, чудеса е извършило.

— Колкото по-малко спи нѣкой толкозъ по-много живѣе.

Кученкый градъ.

Въ Сѣвернѣхъ Америкѣхъ ся срѣщаютъ степи или пустѣи много голѣмы и пространны дѣто поради пусталинѣхъ на прѣстѣхъ не никиятъ нито дървета, нито шубрѣхы нѣкаквы, но трѣвы само и бурьяни, които многожды ставатъ толкозъ высокы, щото ся затуля задъ тѣхъ и конникъ.

Въ нѣкои отъ тѣзи непроходны пустѣи имало да живѣять на стада единъ родъ кученца отъ дребнитѣ, които ся храняли исключительно съ единъ видъ трѣвъ, която ся намѣрвала изобилно по онѣхъ мѣста.

Нѣкой си обходитель, когото были испратили да издирва притокытъ на червенѣхъ рѣкѣхъ въ Луизианѣхъ, като вървѣлъ по край рѣкѣхъ, единъ день стигналъ на едно таквозъ мѣсто населено отъ таквызи кученца. Той приказва че тѣзи животны имали жилищата си подъ земѣхъ, по 20 ярда на раздалечъ едно отъ друго. Входѣтъ въ тѣзи имѣ жилища, былъ проста една дупка, на прѣдъ който ще видишь да клечатъ подпрѣны на заднытъ си крака по 5 таквызи кученца, които, щомъ видѣли страннытъ за тѣхъ обходители, расдажавкали ся и попълнили въздухѣтъ съ бауцаніята си.

Споредъ присмѣтнованіята които направилъ реченныйтъ обходитель, кучешкыйтъ тойзи градъ трѣба да ся е населявалъ нѣщо отъ 40 милиона кученца!

Тѣзи кученца зимно врѣме задрѣстятъ дупкытъ на жилищата си и падатъ въ единъ наркотическый снѣгъ, отъ който ся пробуждатъ на пролѣтъ, когато отварятъ дупкытъ си и излѣзватъ бодры и пѣргавы и много тичать та играють.

Любопытното е че тѣзи кученца не само живѣять въ едно редовно общежитіе, но иматъ и по-добро чувство на изящность отъ много милионы человѣчески сѣщества и правительства, защото иматъ направлены на правѣхъ линіяхъ улицытъ на голѣмыйтъ си градъ и жилищата си расположены толкозъ нараздалечъ едно отъ друго, щото да ся неутѣсняватъ отъ лишеніе на мѣсто, когато, както рѣкохмы, много още человѣчески общежитія сѣ лишены отъ таквызъ пригодбы и, человѣцы като сѣ, тѣ живѣять кучешкы и скотскы въ нечисты и калны жилища!

Надѣжтъ ся да опитомнятъ нѣкои отъ тѣзи кученца и да ги приучать на разны служенія въ придружаваніе на человѣка.

Вѣжливость.

Много дѣца момчета и момичета обычатъ да ся сѣрдятъ и да ся карать, но добрытъ дѣца сѣ много вѣжливы едно къмъ друго и всяко отъ тѣхъ ся старае да угоди на друго и да помогне за да го направи добротесто.

* * *

— Рудницытъ на Калифорніѣхъ даватъ на годинѣхъ злато за 60 милиона талира; а рудницытъ на Аустралиѣхъ за 59 мил. тал.

Гимнастика.

Невъзможно е да опредѣли нѣкой точно до колко е нужна ежедневната гимнастика за тѣлото, за да спазва въ добро състояніе всичкитѣ му удове. Това зависи отъ направитѣ на тѣлото. Всякой трѣба самъ си да бѣде съдникъ колкото за спазваніе на здравіето си. За да върши това точно и безопасно трѣба да познава самъ добръ сложеніето си. Но колкото за това можемъ да кажемъ, безъ да ся отнасямы до полъ и възраст, че всички чловѣци освѣнъ болнавитѣ, трѣба да иждивяватъ най-малко поне два часа на день въ таквъзъ нѣкой гимнастикъ, която може да накара мышцитѣ на тѣлото да бѣдѣтъ по пъргавы и да дѣйствуватъ въ здравіе. Ежедневный опытъ, воденъ отъ внимателно изучаваніе на физиологіѣтъ, показва явно че безъ гимнастикъ, т. е. безъ правилно обучение на тѣлеснитѣ органи не е възможно здраво развитіе и спазваніе на тѣлото и на духътъ. Сгодното за гимнастикъ врѣме е сутрина или вечеръ, никога обаче не трѣба да излѣзва нѣкой на расходъ или да прѣдприема друго нѣкое тѣлесно упражненіе и обучение докѣ ся не мине нѣколко врѣме подиръ ѣденіето. Гимнастиката на слабитѣ безъ сумнѣніе трѣба да става съразмѣрно съ силитѣ имъ, и таквазъ каквато е сгодна за състояніето на тѣлото имъ. Изобщо слабитѣ тѣломъ и старцитѣ иматъ повече нужда отъ чистъ въздухъ и трѣба да си отпочиватъ повечко отъ колкото здравитѣ и младитѣ.

Първата стѣпка.

Който не піе никога, никога нѣма да стане піеница — но който си по сръбнува понякога възможно е да стане такъвъ.

Който не ходи тамъ дѣто играйтѣ на книги, никога нѣма да играе, — а който никога не играе, никога нѣма да изгуби. Но който отиде на такъвъзъ мѣсто ако бы ще и за да види само, възможно е да играе, а който играе вѣроятно че ще да загуби.

За туй, малки мои пріатели, внимавайте на първитѣ си стѣпки къмъ лошитѣ пакъ, и никога не ся свѣнѣте да кажете рѣшително: не!

Светото писаніе.

Общаніята на Светото Писаніе приличатъ на слънчевитѣ зари, които свѣтятъ прѣзъ прозорцитѣ въ колибѣтъ на сиромаха, както и въ палатѣтъ на богатитѣ.

Вълкъ и Гъска.

Единъ Вълкъ настървенъ
За пакостъ ходилъ често
Въ едно селце злочесто.
А тамъ въ дворъ разграденъ
Имало да живѣе гъска;
Самичка будна тя горка,
Кат' виждала вълка,
Захващала да сжска.....

Вълкътъ, — намръщялъ ся, кръвникъ;
Но траялъ пачіето флестеніе,
Дашъ ся раздига въ село выкъ,
Да върни злобното си щеніе.
Подсърденъ же отъ псетата веднѣждъ,
Край гъскайтѣ минувалъ, злоко:
Засжсква тя; той — връщъ, па дръжъ,
Спарпуга и пзда ѣъ, сынко!

А три дни слѣдъ това
Минувала пакъ тази-то вълчина
И вижда пачійтѣ перушинѣ.....
Повива вълчо съсь главѣ
И тѣй намръщено подумва:
Ей-тѣй, за който нѣма ума!
Ще сжскашь а? криклива гъсъ!
Ще казвашъ ли на Хаджи Вълча *фжссь*?

* * *
Невинный незапазванъ
Пострадва. злѣ наказванъ;
А силный прави що обыча
И за злинытъ си хаджія ся нарича.

— — — — —
На зло наклонната природа,
Ако добые власть,
Тя зло ще прави на народа,
Добро — нити на власть,
Все що не ѣ по угода.
Ще го срунай навчасъ.

* * *
Попытали Спартацкый-тъ царь Агезилая, какво трѣба пай-вече
да учать дѣцата, а той отговорилъ: Трѣба да учать онова, което
подобавъ да правятъ, когато станѣтъ голѣмы.

— Рѣши ся да станешъ нѣщо и станѣ щещъ какъвъ-то щещъ.